

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Eduskunta
Lakivaliokunta
LaV@eduskunta.fi

Asiantuntijalausunto
24.4.2024

VN/22180/2023

1/4

Viite: Asiantuntijapyyntö lakivaliokuntaan 26.4.2024

ASiantuntijalausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle eräiden työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan lakien muutoksenhakusäännösten muuttamista koskevaksi lainsäädännöksi (HE 23/2024 VP)

Esityksessä ehdotetaan yhteensä 19 työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan lain muutoksenhakusäännöksiä päivitettävän vuoden 2020 alusta voimaan tulleen oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) mukaisesti. Lisäksi ehdotetaan, että oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annettuun lakiin (100/2013) tehtäisiin eräitä pieniä, luonteeltaan teknisiä päivityksiä.

Esityksestä yleisesti

Esityksessä ehdotetaan tehtävän oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetusta laista seuraavat päivitykset niihin työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan lakeihin, joihin niitä ei ole vielä tehty. Monen työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan lain osalta kyseiset muutokset on tehty jo aiempien, eri säädöshankkeiden yhteydessä, ja joihinkin yksittäisiin lakeihin muutoksia tehdään vielä muiden säädöshankkeiden yhteydessä.

Esitys on luonteeltaan pitkälti ns. säädöshuollollinen. Suurimmassa osassa ehdotettavista muutoksista on kyse yleislakiin viittaavien säännösten päivittämisestä ja yleislain myötä tarpeettomaksi muodostuneiden valituslupasäännösten poistamisesta. Lisäksi lakeihin tehtäisiin eräitä lähinnä teknisen luonteisia korjauksia ja päivityksiä.

Ehdotetut lakimuutokset

Esityksessä ehdotetaan muutoksia seuraaviin lakeihin:

1. Laki yksityisten yritysten ja muiden yhteisöjen hyväksymisestä työnvälityspalvelujen eurooppalaisen verkoston (Eures) jäseniksi ja yhteistyökumppaneiksi (223/2018)
2. Laki perintätoiminnan harjoittajien rekisteröinnistä (411/2018)
3. Laki matkapalveluyhdistelmien tarjoajista (921/2017)
4. Laki matkapalveluyhdistelmien tarjoajan valvonta- ja maksukyvyttömyyssuojamaksusta (922/2017)
5. Laki eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista (278/2016)
6. Laki suoran lisäeläkejärjestelyn turvaamisesta työnantajan maksukyvyttömyyden varalta (209/2015)
7. Laki Kilpailu- ja kuluttajavirastosta (661/2012)
8. Laki kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa (658/2013)

9. Siviilipalveluslaki (1446/2007)
10. Laki majoitus- ja ravitsemistoiminnasta (308/2006)
11. Laki vaatimustenmukaisuuden arviointipalvelujen pätevyyden toteamisesta (920/2005)
12. Kauppakamarilaki (878/2002)
13. Laki jalometallituotteista (1029/2000)
14. Laki kiinteistönvälitysliikkeistä ja vuokrahuoneiston välitysliikkeistä (1075/2000)
15. Laki valtion erityisrahoitusyhtiön luotto-, takaus- ja pääomasijoitustoiminnasta (445/1998)
16. Laki tuulivoiman kompensatioalueista (490/2013)
17. Laki sähkö- ja maakaasuverkkomaksuista (950/2012)
18. Laki uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta (1396/2010)
19. Laki Kioton mekanismien käytöstä (109/2007)
20. Laki oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa (100/2013).

Lakiehdotuksissa 1–19 ehdotettavat muutokset ovat suurelta osin päivityksiä niihin säännöksiin, joissa viitataan kumottuun hallintolainkäyttölakiin (586/1996) sekä uuden yleislain myötä tarpeettomaksi jääneiden, valituslupaa koskevien säännösten poistamista. Lisäksi tehtäisiin tarpeellista, pääosin kielellistä tai lakiteknistä ajantasaistamista.

Lakiehdotuksessa 20 (laki oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa) ehdotetaan tehtävän kaikkiaan kolme luonteeltaan lähinnä teknistä päivitystä lain 1 luvun 2 §:n 1 momentin viittaussäännöksiin.

Ainoa varsinaisen sisällöllisen muutoksen käsittävä ehdotus on lakiehdotukseen 1 (laki yksityisten yritysten ja muiden yhteisöjen hyväksymisestä työnvälityspalvelujen eurooppalaisen verkoston (Eures) jäseniksi ja yhteistyökumppaneiksi (223/2018)) sisältyvä ehdotus oikaisuvaatimusmenettelyn lisäämisestä lakiin muutoksenhaun ensi vaiheena. Tämä muutos esitykseen tehtiin jälkivalmisteluvaiheessa, oikeusministeriön lausunnossaan esittämän seurauksena. Muutoksella arvioidaan olevan vain vähäistä vaikutusta mm. kyseisten päätösten pienen määrän vuoksi.

Esityksen valmistelu ja lausuntovaihe

Esitys on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriössä virkatyönä. Koska säädöshanke koski lukuisia eri substanssialoja ja useita työ- ja elinkeinoministeriön osastoja ja yksiköitä, valmistelun tueksi muodostettiin ministeriön sisäinen työryhmä, jossa olivat edustettuina ne tahot, joiden vastuualueilla kyseiset säädökset kuuluivat. Työryhmän puheenjohtajana toimi työ- ja elinkeinoministeriön lainsäädäntöjohtaja.

Esitys oli lausunnolla 15.12.2023–2.2.2024. Lausuntoa pyydettiin kaikkiaan 38 taholta, minkä lisäksi lausuntopyyntö ja esitysluonnos olivat nähtävillä sekä työ- ja elinkeinoministeriön verkkosivuilla että lausuntopalvelu.fi -palvelussa. Lausuntoja saatiin yhteensä 16 kappaletta, ja näistä 11:ssä ei ollut lausuttavaa tai huomautettavaa.

Huomautuksia sisältäneistä lausunnoista erityisesti oikeusministeriön lausunto sisälsi paljon huomioita. Oikeusministeriö esitti, että olisi hyvä arvioida oikaisuvaatimusmenettelyn soveltuvuutta päätöksiin, joissa se ei ole vielä käytössä. Tällainen arviointi tehtiin esityksen jatkovalmistelussa niiden lakien osalta, joissa oikaisuvaatimusmenettely ei ole käy-

tössä. Näistä lakiehdotuksen 1 osalta (laki yksityisten yritysten ja muiden yhteisöjen hyväksymisestä työnvälityspalvelujen eurooppalaisen verkoston (Eures) jäseniksi ja yhteistyökumppaneiksi (223/2018)) päädyttiin lisäämään esitykseen ehdotus oikaisuvaatimusmenettelyä koskevaksi säännökseksi. Oikeusministeriön lausunnossa esitettiin myös lukuisia muita, pääosin säädösteknisen luonteisia huomioita, ja esitykseen tehtiin niiden johdosta paljon muutoksia.

Korkein hallinto-oikeus esitti lausunnossaan kahden esitysluonnokseen sisältyneen lakiehdotuksen osalta huomioita siitä, että niissä ehdotettiin säilytettävän mahdollisuus valittaa markkinaoikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen ilman valituslupaa. Nämä lakiehdotukset esitysluonnoksessa koskivat auktorisoiduista teollisoikeusasiamiehistä annettua lakia (22/2014) ja maakaasun siirtoverkonhaltijan eriyttämisestä annettua lakia (588/2017). Korkein hallinto-oikeus katsoi, ettei perusteita tällaisen, valituslupaa koskevasta pääsäännöstä poikkeavan sääntelyn säilyttämiseen ole. Asian selvittämisen jälkeen jatkovalmistelussa päädyttiin poistamaan kyseiset lakiehdotukset esitysluonnoksesta. Kyseisiä säännöksiä arvioidaan erikseen muiden säädöshankkeiden yhteydessä.

Lyhyitä huomioita tai kommentteja esityksestä esittivät lausunnoissaan myös markkinaoikeus, patentti- ja rekisterihallitus sekä Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes.

Koska laki oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa kuuluu oikeusministeriön hallinnonalalle, sitä koskevan lakiehdotuksen 20 osalta pyydettiin ja saatiin oikeusministeriöltä valtioneuvoston ohjesäännön (262/2003) 32 §:n mukaisesti esittelylupa.

Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei arvioida olevan olennaisia vaikutuksia. Esitys on luonteeltaan hyvin pitkälle säädöshuollollinen ja sääntelyä ajantasaistava, eikä sisällöllisiä muutoksia sääntelyyn pääsääntöisesti esitetä. Näin ollen kyseisillä muutoksilla ei arvioida olevan varsinaisia vaikutuksia esimerkiksi niille, joihin muutoksenhaun alaiset päätökset kohdistuvat.

Lakiehdotukseen 1 sisältyvän muutosehdotuksen osalta kyse olisi sinänsä sisällöllisestä muutoksesta sääntelyyn. Yksityisten yritysten ja muiden yhteisöjen hyväksymisestä työnvälityspalvelujen eurooppalaisen verkoston (Eures) jäseniksi ja yhteistyökumppaneiksi annettuun lakiin (223/2018) lisättäisiin säännös oikaisuvaatimusmenettelystä muutoksenhaun ensi vaiheena. Kyseisen lain mukaisia hyväksymispäätöksiä tehdään vain muutamia vuodessa, ja hakijalle kielteisiä päätöksiä, joihin muutoksenhaku liittyisi, tehdään hyvin harvoin. Oikaisuvaatimusmenettelyn lisäämisellä kyseiseen lakiin ei siis arvioida olevan kielteisiä vaikutuksia.

Yleisesti sääntelyn ajantasaistamisella ja selkeyttämisellä voidaan arvioida olevan oikeusturvan toteutumisen kannalta lähinnä myönteisiä vaikutuksia.

Ehdotettu voimaantulo

Lakien ehdotetaan tulevan voimaan 1.7.2024.

Laura Holkko
lainsäädäntöneuvos